

SOPRONYVIDÉKI LAPOK.

Társadalmi és ismeretterjesztő vegyes hetilap.

Felolvasó szerkesztő és laptulajdonos: Moller Ede.
„Magyarosodás és művelődés.”

Előfizető díj:		Megjelenik minden szombaton.		Hirdetések díja:	
Egész évre	6 ft — kr.	Előfizető pénzeket és hirdetések a szerkesztőségnek kívül Romwalter Károly könyvnyomdája (várkerület 121 sz. a.) is elfogad.		Egy négyszer hasábozott kis sor egyszeri iktatásnál 6 kr.. Ubbazúri iktatásnál 4 kr.	
Félévre	3 " — "			Bélyegdíj külön minden iktatás után 30 kr.	
Negyedévre	1 " 50 "				

A nők hivatása.

Ki hite volna valamikor, hogy egykor alig észre vehető erő segítségével, a kettős vagy négyes fogat mellőzésével néhány mérföldnyi utat egy-két óra alatt teszünk meg? Ki gondolta volna néhány századdal ezelőtt, hogy utódai a levegőben fognak kocsikázni s megmérhetlen magasságból majd fittyet hányanak ennek a megvénült világömbnek? Vagy csak azt is ki merete volna állítani, hogy a napnak földünkkel való távolságát, a csillagoknak egymásközti s a földünkkel való távolságát valaki megfogja mérni, vagy hogy épen a földünkkel a holdba kukkantsunk! Aligha akadt olyan vakmerő, a ki mindezeket jószólva valakinek szemébe mondja, mert bizonyára eszelősnek vélték volna s valami sőtét zugba zárják, hogy a népet ne boldítsa s az eszét teljesen el ne veszze. Hát azt ki merete volna csak titokban is megstúgni hős társának, hogy lány-ivadókának századika- vagy ezredike, orvos, ügyvéd, tanító sőt épen mérnök lesz. Nem tudom, hogy mi baja történik a komának, ha ily oktondi gondolatát közli a józan, eszén járó szomszédjával. Abban talán előbb megnyugszik, hogy a felhőket hasítsák keresztül valamikor vagy gőzparipát üljenek meg mit sem sejtő unokái; de hogy valamelyik dédunokájának leánya gyógyítson, perlekedjék, földet mérjen, tanítson, azt ugyan senki se akarja elhitetni

vele mert bizony ki jár neki. Prókátort, doktort ne csináljan senki a lányából s ha még annyadika is unokáinak.

A jámbor ósapa duzzogásának részben igazán részben nem igazán is lehetett. Nem lehetett igaza, mert az ő felfogása sokal szűkebb volt, semhogy a jövő esztendő viszonyainak alakulását megítélhetne volna s belőlk az emberekre s különösen a nőkre helyes következtetéseket vonjon. S lehetett igaza, mivel az ő egyszerű észjárása nem bírta a nő alkátát s hivatását oly felmérhető tényezőkkel megegyeztetni, a melyek sehogy sem illenek egymáshoz, s a melyeket össze kapcsolni csakis erőszakos módon volna lehetséges.

Mi kik ezen egyszerű észjárásból ki lábbadtunk, mindent lehetségesnek tartunk. Nemcsak azt hisszük el, hogy a nő mindenre kötelezhető, hanem azt is, hogy minden hőbortos gondolatunk teljesíthető. S ha természetesen uton nem valósíthatjuk bogarunkat, találunk módot, a melylyel erőszakoljuk az elménkben felbugyant, de a valósággal merőben ellenkező terv létre hozását. De mi ezzel sem érjük be. Mi valaminek a létesítését odáig csigázzuk, a meddig csak bírjuk, ha az aztán szörny-születt, korecsfajzat is lesz.

Ez a hiba már benne gyökerezik korunkban. Egyeseknek igazatossága, nyugtalansága átszármaszik mindegyikünkre. A ritkaság, az újtság hajhászatának ingere

oly nagy bennünk, hogy a világ rendes folyását nyugalommal nem tekinthetjük. Anyyra megszoktunk már mindent, hogy azt a mi egyszerű, de fel nem tűnő, pillanatra sem méltatjuk. Nagyszerű kell nekünk, még pedig olyas nagyszerű a mi egyszermind megrendítsen, különben nem érdekel.

A tulzás ezen irányának meg van a maga jó oldala; csakhogy aránylag több rosztat okoz mint jót. Minden új eszme, a mely fölvetődik számtalanokra talál, a kik fölkarolják s mivel ezek közt van akárhány, kik ez eszme lassú érlelődését meg nem várhatják, siettetik valóítását, mihez a kellő eszközök hiányzanak vagy alkalmatlanok. Vannak azonban, kik e siettetést gátolják s a biztos eszközök, föltételének támadását, készítését mérsékelt s valószínűbb módon kívánják elérni. Ezek száma azonban sajnos, az előbbiekkal szemben mindig csekélyebb s míg a kísérlet hamarkodásuk fattyu hajtasát létre nem hozta, addig nem is engednek s csak ezután nyúlnak számba vehetőbb módhoz. Ez az okulás hasznos, de többnyire az ügy kárára történik.

A nők hivatásának okszerű meghatározása vagyis általában a nők emancipációjának kérdése szintén ily kuszált állapotban sinlődik. Sokan mindenre alkalmazhatóknak találják a nőket, mások pedig épen semmire sem a családi körön

kívül. Mind a két rész ferde szempontból indul ki s egyiknek nézete sem fogadható el. Mert azok épen úgy mint ezek nem veszik figyelembe azt, a mit főleg figyelmökre kellene méltatniok t. i. a nők természeti alkátát, hajlandóságát, tehetségét és képességét.

A világon mindennek meg van a biztos rendeltetése s mind az, a mit a természet föltszinre hoz bizonyos célra létesíti. Minden egyes tüneménye a természetnek arra szolgál, hogy abban a körben, melyben mozog valaminek előmozdításához járuljon.

A nő az emberi társadalomnak fő alkatrésze, és pedig oly alkatrésze, mely egyéb természeti tüneményekhez hasonlóan saját törvényei szerint fejlődik s fejlődése után saját természetének megfelelő cél elérésére törekszik. Első sorban tehát ezen fejlődés adja meg irányát a nő szereplésének az emberi társadalomban, másod sorban ezen fejlődés föltételezte cél határozza meg működését egész életén át.

Hogy manap mindenfelé azon vannak, hogy a nőt mennél több irányban keresetkészsé kívánják tenni, csak dicsérhető buzgólkodás; de hogy legtöbb esetben meg nem fontolják ezen buzgólkodás hiába való erőlködését, az sajnálatos. Sok a foglalkozás neme, melyet a nő űzhet, de ismét még számosabb az oly foglalkozás, mely a nő hajlamának, alkátának ellent-

Tárca.

Berzsenyi Dániel.

Leomlom én is szent porodon, nemes!
A jókkal együtt könnyeket áldozok,
S hamvedredet bús cyprusággal
Illetli Melpomenem zokogva.

Fellengző remények, elenyészett örömek, mély nyomokat hagyó fájdalomak után egyedüli vigasztalónk marad a szelid emlékezet, mely mindenkor édes könyveket csal ki a szemekből, akár az átélt szenvedések gyászos képein merengjen, akár visszavarázsolja azon kort, midőn felhőtlen életünk égen a boldogság derűje ragyogott. Elmulik minden! Egykor mindenről csak az emlékezet zeng! A büszke tölgy, mely évszázadokig dacolt a tomboló viharral porba omlik s levele csak oly sárgává, törzse csak oly korhadttá leend, mind a kies völgy rejtekében szerényen elbuvó ibolyáé. — A férfi, ki ércpajzsként erős mellével enyelgi a sors csapódzásait porba omlik az életsomjazó sápadt váz írtózatosa alakja előtt úgy, mint az idő ónsulya alatt meggörbödött agg, midőn gyermek lelkének porhüvelyét a halál hervasztó lehellete érinti. —

A gyermek álmak; mit az ifju képzelet gyönyörtől remegve átfogott, dicsőség, szerelem, barátság s önértet; — a férfiori magasztos érzelmek, fenséges gondolatok; az aggkori édes-bús emlékezet; a boldogság s szenvedés, az öröm s szomor, mind, mind végtére mohósult sirdombbá alakulnak, melyek

alatt az emberek milliói alusznak álmaikat a feltámadás dicső napjái.

E mohósult sirdombok egyike annak porló tetemét fedi, kinek százados születését ünnepli a nemzet. Jertek e sirhoz ti a nemzetnek reménysarjai! Tanuljatok e sirnál valóságos ihletet, melyet e sirban alvó oly magasztosan fejezett ki, tanuljatok e sirnál életbölcséséget, tanuljátok meg e sirnál, miképen kell magyarnak lennetek! — Jertek e sirhoz ti a nemzetnek fiai s leányai! Ejsztek könyvet sirjára annak, ki a szívetekben honoló érzelmeknek oly nagyszerű hangokat adott. —

Jertek e sirhoz, mely a legmagasztosabb érzelmek s legfenségesebb gondolatok dallóját fedi megbarnult mohával. Jertek sirjához a legnagyobb magyar ódaköltőnek; a magyar Horácának, Berzsenyi Dánielnek.

Egyházas-Nagy-Berzsenyi Berzsenyi-Dániel született kemenesali Hetye helységben 1776. május 7-én. Sopronyban tanult s tagja volt a Kis J. által alapított m. társaságnak. Az iskolai tanulmányokban nem nagy előmenetelt tévén, atyja őt 1796-ban hazavitte s a gazdasághoz fogta. Itt kezdett tüzesebben a classicus költőkkel foglalkozni s maga is már titokban szerelmeket zengett s hatalmas ódái hangokban adott kifejezést felgyuladt hazafias érzelmének. 1800. Sömjénbe anyai jószágára költözött át s ott meg-nősülvén, gazdálkodva s költészettel foglalkozva csendes életet élt. 1805. Kis J. lepette őt meg verselés mellett, majd Kazinczyval hozta ismeretségbe, ki a hozzá küldött darabokból felismerte a nagy költőt s ezzel szasz levelezésbe eredt. Kazinczy buzdítására adta ki „Verseit” 1813-ban. 1816 már a másodikkal bővített kiadás jelent meg, melyet mi-

dőn Kőlcsey az 1877-iki Tud. Gyűjtemény VII. kötetében igazságos, szigorú bírálat alá vett, Berzsenyi az előbb forrón szeretett Kőlcseytől teljesen elidegenedett, sőt ez időtől fogva bizonyos elfogultság és zárkózott kedély rabja lett. Meghalt 1836-ban Niklán, Somogy-megyében; — s így midőn hatvanadikszor hervadt el a liget s diszei lehulltanak megszünt dobogni a magasztos érzelmektől telt igaz magyar kebel s azóta, mint Kőlcseynek oly szépen mondja „sirod felett zeng az engesztelő szózat. Te a földi leplet levetkezéd. Elköltözött az ember, de a költő miénk, a nemzeté, marad végiglen. e nemzeté, mely neved és dicsőséged szent örökség gyanánt birandja. —

Műveit illetőleg ide jegyezzük halhatatlan Toldyok szavait. „Berzsenyi eleinte szerellem dalokat írt, mértéktelen, rimes versszakokban, helyenként a leíró elemnek előtolakodásával, s itt gyakori visszaemlékezésekkel Saliera, Matthissonra. E zsengek már jól vannak szerkesztve, de a költői erőt, a nyelvet és rhythmust tekintve; kevés kivétellel, még jelentéktelenek. Magasabb lendületet majd Virágtól vett, kinek ódái vezették saját költői idomai megeszmélésére. Egész úgy látszik, most lett csak Horác fő, szinte egyetlen példány: ez vezette vissza a görögökhez, innen ezental hős, philosophiai s ér-zékeny ódáiban nem csak a külső forma, hanem az antik kifejezőmód, a mythoszi képzetekben és sentenciákban duskodás, s az olykori reminiscenciák a római ódaköltőre, de melyek egyes képek-s vonatkozásokra szorítkoznak s nem a conceptióra, mint állított; másfelül Kazinczy hatásától azon emelkedett, ideális nyelv s ez új szín, melyet,

mesterén kívül Vörösmartyig, s ettől fogva is rajta kívül magyar költő nem alkotott meg. Berzsenyit az érzés heve, a fenség nagy, erős gondolatok, lyrai csapongás és gazdag dictio Horác felibe emelik, sőt mondjuk ki bátran a világ költészet legnagyobb ódaköltőit, a szoltárdalnokok és próféták mellé iktatják. S dacára a classicai külsőségeknek — melyek korának előuralkodó classicai mivelttségében lelik magyarázatukat s jogosultságukat, s ma már sok helyt commentárt kívánnak, de érdemlenc is — Berzsenyi költészete szellemben az új koré, azon bennsőségnél és természetképeknél fogva, melyek a keresztény művészet sajátjai; s különösen magyar, azon lángoló hazafiságával, melynek ily erőben kifejezése esemény volt a hazában. A magyar rokhoz irt első ódája (Romlásnak indult) vészharang hatásával bírt az olvasóra, míg a szombathelyi táborban 1797 a felkölt nemesség látásából merített lelkesült bizodalma (Él még nemzetem istene!) sorát idézte fel ébresztő, büszkítő s lelkesítő ódáinak; de melyeknek emelő hangjai közé szüntelen intőleg zúgott a nemzet emlékeztében amaz elsőnek az örvényt feltáró megrendítő szózata. Ez Berzsenyinek történelmi jelentékenysége. Egyéb motívumai: mulandóság, ideál s való, életbölcséség, barátság, szerelem, megalégedés, vallásosság (a páratlan Fohászokodás); melyeket mély, de szerlatlan Fohászokodás); melyeket mély, de szelid érzéssel tárgyal. A reflexio is nála a szíven keresztül lép elő, s harmóniás lelke felett mindenütt nyugalom s derű ömlik el. Ez jelleme e pistolainak is, mely formát, mióta ódái tüzén a tanszerű elem erőt vett, Kazinczy nyomán mivel, különösen 1814 óta, s mely költői élete harmadik időszakát jegyzi, bár azon innen is régi ereje néháyszor

mond. Rá szoritani a nőt valaminek a végzésére nagyon könnyű s a nő talán a legtöbbször képes is lesz a legsúlyosabb foglalatosságnak eleget tenni, de hogy mily hatással bír majd ezen foglalatosság hosszabb ideig való üzése, nem nagyon szorul magyarázatra.

A természet hajlítható, idomítható s ennek alapján találkoznak akárhányszor, ki a főnebbiek valótlanúságát akarná vagy tudja is be bizonyítani, mert hivatkozhatik a porság nőire, kik ifjuságoktól fogva a legnehezebb munkához szoktak, s mindamellett mégis jó egészségek örvendenek s oly utódokat hagynak maguk után, kik izomosságukkal nem vallanak szegényt. Ez a bizonyíték meg állhatna ha nem volna fölötte ingatag s nem hozatott volna oly messziről. Mert kérdjük valjon képesek volnának mi férfiak ama munka el végzésére, a mit a paraszt csakugy mulatságképen el végez? Aligha, vagy ha igen, nem sokáig, mert nagyon is korán megérezniök a rendkívüli munka sorvasztó hatását s venének is bucsut tőle egyhamar. Pedig mi férfiak vagyunk, igen, de gondoljuk meg azt is hogy más körülmények közt nevelkedtünk, mint a paraszt s szüleink társadalmi állása lehetetlenné tette erőnk, természeti alkatunk más minő fejlődését. A mily különbség van tehát a különböző állású, de hasonló nemű lények között, ép oly különbség van az egyes foglalkozás között. Az embernek testi szerkezete határozza meg a foglalkozás nemének választását. Ez az állítás azonban csupán a férfira illik, a nőre azért nem, mert magával hozza a világra hivatásának biztonságát: hogy anya legyen.

Szombathely 1876. Május 7-én.

A Berzsényi ünnepély.

Megható, lélekemelő, de ismét csendes, mondhatni házi, családi ünnepet ült Vasmege közönsége f. h. 6-ikán és 7-ikén.

Berzsényi Dániel koszorús költőnk születése napjának százados évfordulóját.

Ha valami, ugy azon körülmény, hogy ápril végén pendült meg először ez eszme a Vasmegei Lapok hasábjain; — hogy a nagy közönség azt azonnal a legnagyobb bensőséggel felkarolta és annak kivételére a szükséges előkészületeket megtette minden hűbő, zaj és lármá nélkül; — hogy az egész ünnepély a megállapított tervezet szerint a lehető legkedvezőtlenebb időjárás mellett is a legszebb rendben s kendőzetlen lelkesedéssel folyt le; — mondom, mindezen körülmény azt bizonyítja hogy Vasmegeyében a jó, egészséges magyar szellem még mindig él s uralkodik, a mely egyedül, mai viszonyaink közt a jobb jövőnek biztos záloga.

Ezen szellem kifolyásaként tekinthető az is, hogy Vasmegey közönségének bizottsága az ügyet egész terjedelmében magáévá tette, azt határozatlanul érvényre emelte, az ideiglenesen alakult ünnepélyrendező bizottság

rendelkezéseit jóváhagyta és ezáltal magának az ünnepélynek alaki méltóságot kölcsönözött.

Az ünnepélyrendező bizottság a m. tud. Akademiát, a Kisfaludi társaságot és a költő még élő három fiát hivatalosan az ünnepélyre meghívta. Az akadémia Greguss Ágoston és Nagy János akad. tagok, a Kisfaludy társaság pedig Beöthy Zsolt által képviseltette magát, a költő fia azonban a meghívást minden indoklás mellőzésével egyszerűen nem fogadták el. De ez nem tartotta vissza Vasmegeyét hogy kegyeleles adóját a megye nagy szülőjére iránta lerója. F. h. 6-án hajnalban mozduló hírek hirdették az ünnepély kezdetét, s már 8 óra tájban Szombathely házairól sűrűn lobogtak háromszáz zászlóink, az egész város ünnepi, mezbe öltözött. Az erős s tartós eső dacára 10 óra felé a megyeház nagy terme zsúfolásig telt meg a legdiszesebb közönséggel, melyből a nagy számmal megjelent hölgyvilágot kell különösen kiemelni. Nemcsak Szombathely, de az egyéb vidék értelmiségét, a közművelődési egyleteket, a tudományos intézeteket s a serülő ifjuságot, a sopronyi ev. főgym. küldöttségét láttuk ott az ünnep méltóságához mért magatartással összegyűlve. Pont tíz órakor megjelent az ünnepély elnöke, a szombathelyi püspök teljes főpapi díszben és a költő koszorús árcképe alatt levő emelvényen a fő és alispánnal, az ünnepély alelnökével az akadémia és Kisfaludytársaság küldöttével helyet foglalván szokott ékeszólásával hazafias lángelkű beszéddel megnyitotta az ünnepélyt, mely azután a közönség mindinkább fokozódó lelkesedése mellett a kitűzött program szerint lefolyt 1 órakor díszbéd volt a püspökönél, melyen kevés, de annál emelkedettebb hangulatu pohárköszöntés tartott.

Más nap f. h. 7-én külön vonat szállította az alispán vezetése alatti megyei küldöttséget Kis-Czellbe, hol azt a kemenesaljai értelmiség élén a Kis-czell-dömölkei apát, Hollósy Jnsztinián szívből fakadt, hazafias érzelmekekkel telt beszéddel a vasuti indóház belső csarnokában fogadta. Innen indult el azután a menet 103 kocsin, melyek közül 70-nél több ur fogat volt Hettyére. A helységek, melyeken a díszes menet keresztül vonult, föl voltak lobogóva, az egész lakosság mindenütt talpon, lelkes éljenek hangzotak a kocsi felé és viszonzottak. Egyházas-Hetye bejáratánál a község leányai valóságos virágözönrel fogadták az érkezőket s folytonos mozsárdurrogatások között a küldöttség sorakozván a szombathelyi tornaegylet szálójá alatt megindult a menet Berzsényi Dániel ez alkalommal szépen feldíszített szülőházához.

Az emelvényen az ünnepély vezetői és fővárosi vendégei helyet foglalván Könygmayer Károly kanonok, miután lelkesedéssel fogadott remek beszéddel az ünnepély jelentőségét ecsetelte volna a küldöttség vezérével, m. Chernel Ferdinánd alispánnal együtt, a ház külfalába illesztett emléktábláról elvonták a leplet. Az egyszerű fehér márványtáblán a következő fölirat áll:

Itt született

Berzsényi Dániel születésének első százados évfordulóján 1876 május 7-én kegyeleles emlékül Vasmegey közönsége.

Az ünnepély többi része itt is a megállapított program szerint példás renddel és közlekedéssel, melyet a folyton permetező eső sem volt képes lelohasztani lefolyván, a hosszú kocsisor ismét visszaindult Kis-Czellbe, a hol társas ebéd után a közönség szétoszlott.

fel-felgerjedett (Királyunknak, Szilágyi). Élte utolsó szakában teljes erővel a szépséget nézte. — Igy Toldy. —

Kelj fel dicső! születésednek századik évfordulóján, törj ki mély sirod éjjeléből hisz A derék nem fél az idők mohától; A koporsóból kitör és eget kér, S érdemét a jók, nemesek s jövendő Századok áldják; — törj ki s zengd, oh zengd e hithideg korban az emberi ész gyarlóságát az istenség felfogására ama mély, benső meggyőződés hangjain

Isten! kit a böcs lángesze fel nem ér, Csak titkon érző lelke obajta sejt: Léted világit mint az égő Nap, de szemünk bele nem tekinthet. Emeld föl dörgő szavadat, hogy mint a vészharang zugása áthassa a hon legelrejtettebb rejtekeit, dörgd, oh dörgd el még egyszer: Romlásnak, indult hajdan erős magyar! Nem látod Árpád vére miként fajul? Nem látod a boszus egeknek

Ostorait nyomorult hazádon; — s ha egykor szavadra fölszémle e nemzet jöjj el hozzánk ujra, légy bátoritónk, biztatónk, zengd el nekünk

Él még nemzetem istene! Buzgó könnyeimen szent öröm ömledsz!

Állsz még állsz szeretett hazám! Nem dől még alacsony porba nemes fejed!

Csak sást nemzenek a sasok, S nem szül gyáva nyulat Nubia párduca. —

Fogadd dicső az emlékezet e szerény koszorút, melynek szalagján, hogy a nemzet sokáig magasztalhasson, Köleseynk inája áll: Szánd meg Isten a magyart Kít vések hányának, Nyujts feléje védő kart Teugeren kínjának, Balsors a két régen tég — Hozz rá vig esztendőt.

Kapossy Lucian.

Ime, ez rövid vázlata azon ünnepélynek a melylyel Vasmegey, nagy szülőjére tiszteltetésre rendezvén, önmagamát tisztelte meg. Nem világrendítő esemény ugyan, de a hazafias érületnek, édes nyelvünk iránti hő ragaszkodásnak kifejezése volt ez, a melyben, meg vagyunk róla győződve, az egész ország minden jó érzelmű honia osztozik és osztozni fog.

Csorna 1876. május 7-én.

Tekintetes szerkesztő ur!

A „Hon“-ban megjelent észrevétel arra mutat, hogy lapját a fővárosban is olvassák. Én „Miért adta Haynau az amaestiat“ megírtam, a felelősséget elvállalom mert a dolog mivel-táról szava megbízható uri egyéntől értesültem.

Nem vaktában indultam. Nm: Somssich Pál képviselő urat levélben megkértem, írni meg: miként történt a találkozás?

Válaszra méltatott, melyben a dolog érdemét elismeri, de némi különbséggel. Közölését nem tartja időszerűnek. — Másfél évig vártam, miután ő hallgat szerénységéből, — én nem vagyok szerénytelen, midőn az esetet a magyar világgal megismerttem.

Nem akartam Haynauak oszlopot emelni, mert Haynau már Olaszországban, különösen Bresciában megmutatta, hogy emberi gyöngéd érzést nem ismert.

Midőn Komárom megyében egy katolikus egy protestans papot, egy megyei esküdtet és egy falusi bírót úgy találmomra elfogattott, és reájuk száz bot veretését rendelte ki hallgatás és ítélet nélkül, és azt végre is hajtatta az egész nemzet gyűlöletét és megvetését érdemelte ki.

Kegyetlenségét azzal a parancsolattal tetézte, hogy a szerencsétlen elkínzottak a reájok mért minden szenvedett csapás után azt kiálták: Éljen K o s s u t h. Mivel pedig ők e gyalázatos gúnyt nem teljesítették, a körülállók vörös köpenyes a tyúkfiat a szerezésük, rikogatták. — A sok kegyetlenségéből még egyet.

Szeged alatt egy elfogott császári tisztből lett honvédtisztet agyon lövetni rendelt. Háromszor kísértette ki a gypre, háromszor vezették vissza; és midőn háromszor szenvedte a halálfeleletet egy nap alatt, negyedszer az napon még is agyon lövette. —

A ki ily természettel bír, az nem veres bor. Ez röviden hatása a kávénak s miután a kávéházt látogató urak csak is mulatság kedvéért ülnek együtt, nem akarom az urakat tovább is igénybe venni, csak még azt mondom el röviden, milyen rossz hatásai vannak. Ha t. i. nappali fáradás után éhgyomorra vagy hidegben való hosszú utazásra kávé iszunk, az említett működések rohamosan lepik el a testet s elkábulás, szédelgés, sőt szélhűdés is lehet következménye.

Ugyanaz történhetik, ha sok kávévesszünk magunkba, különösen a délutáni 5 óra felé, s ha ebéd óta még nem ettünk, csak fehéren igyunk, mert a kávé idegizgató. Már azon arab prior aki a kávévást feltalálta, is ezt tapasztalta, midőn kecskéi a kávé bogóival jölkvára éjjel ugrádoztak s nem engedték aludni. Ő a kecskéket másnap szándékosan kávéval etette s a hatás ugyanaz lett s mint a rege beszéli a prior is ugy járt, midőn megizlette az új eledelt. A szomszéd arabok hamar eltanulták ezen mesterséget s 1596-ban Clusius Bécsben is megizlette, de állandó kávéházak csak Bécs 1683-iki ostroma után alapítottak. A kávé ára, meghamisítását s pótlását vonta maga után, azonban a kávé tulajdonságai nem pótolhatók cikória vagy makkal.

Somssich Pál urat fel kellett említenem, mert ő volt a Haynau felvilágosítója, egyuttal azt is tausatotta, hogy 1848-ban nem volt sem conservatív sem liberális a magyar nemzet; hanem a szó nemes értelmében magyar.

Volt ugyan egy két kivétel, no de a buzában is van konkoly. Egy ilyen ur ember 1861-ben nagy főlháborodással mondá Bécsben: Bizzák reám, ágyuvul fogom az adót megtagadókat összelövetni.

Sok zsoldárt zengedezhet, míg e bűnét lerója. Ez nem hall meg: ezen uriember névtelen.

Hatvan éves vagyok, sokat meg éltem, de sokat is hallottam, legkivált Pozsony, Győr, Neugebäude, Olmütz és Jösefstadtban vagy ezer fogolytársaimtól, kik közül akkor már némelyik a hatvanon túl volt. Ezek elbeszéléseiből sokra emlékszem.

Legközelebb megfogom írni: Hogyan került hozzánk a kaszkészítés mestersége, és még valamit.

Isten Önnel

Sebesy Kálmán.

A kávé.

Alig mult el az ebéd már sürgést forgást látni az utcán, hozzá még csupa férfi jár akkor. Kávéháza sietnek, a hol a „feketé“ vagy fahéret vagy kapucinust lassan szörpölgetik. Nem a kávé képezi minden látogatóban a célt, miután sokan a hírlapokat ragadják el, mások a tekejáték dákoira támaszkodnak, (hisz ebéd után egy kis commotió a egészséges), mások a „szinjáték“ jeleneteit ki-

sérik éber szemmel, mások az elmenőket vizsgálják s a. t. s. a. t. de valamennyiöknél titulus bibendi a kávé. A millió kávéház látogató közt alig akad valaki, akinek eszébe jutna számot vetni magával, hogy mért issza s milyen hatásai vannak. Azt hogy a kávé arabiai eszerjéről származik, s hogy csereszyealaku gyümölcs két lapjával érintkező mag a tulajdonképeni kávé, mindenki tudja, s a többivel nem igen törődik; csak néha néha megtörténik, hogy valaki egyszer elkésva a kávétól másnap panaszkodik arról, miszerint a kávé, ezen egészséges „tápszer“ nélkülöznie kellett. S lám a szó ki van ejtve, az asztal körüli társaság tagjai kezdik vitatni a kávé tulajdonságait. Engedjék meg uraim, hogy mi is beleszólhassunk. A kávé mint tudják Abeszunia Kafa városa környékéből elterjedt az egész forró földövön s jelenleg több mint 1280 millió angol font emészetik meg egy évben.

Ezen kávéfajok jósága különböző, s ugyanazon kávéfajnak is vannak évei, mint a bornak. Nedves idő a leírata előtt, tulajdonságainak nagy részét csökkenti miután a kávé belsejében lévő illó anyagok párolgását nagyobbítja. A kávéban t. i. van egy erős alj, a coffein, mely hasonlólag mint a dohányban a nicotin a légzést gyorsítja, a bőr párolgását lelohasztja s az idegeket felélesíti, a mely hatásainál fogva hasznos. Ebéd után t. i. a légzés lassul a megemészendő táplálék következtében ugy annyira, hogy néha el is alszunk. Szeszies italok élvezése után a szesz nemcsak a szájon át párolog ki hanem a bőrön át is, s azért ujra meg ujra ingerli idegeinket. A nappali fáradás után szívünk lassabban lüktet a légzés intenzitása csökken, idegeink eltompuhtak. Mindezen állapotok ellen a kávé a gyógyszer, és pedig a megpörkölt kávé porrá törve s egy két percre felforrvalva különösen forró állapotban. Hatását növeli ereje, de nem színének setésége; ámbár az éjszaki németek Blümchen Koffeje, mely t. i. olyan világos, hogy a fűnsa fenékén lévő virágocskák is látható, csak önmámítás, mert ebben a kávé csak egy fél szem által van képviselve s azért a német példabeszédnek „Schwarz wie der Teufel, heiss wie die Hölle und stark wie der Himmel“ első mondata nem igaz. Némi kávéfajok coffeinje nehezebben erjed ki, s azért ezeket erősebben kell megpörkölni, de az erős pörkölésnél a csersav is kilép, mely különösen hosszú áztatása vagy főzése után fejlődik. Ez az oka, hogy a kávé kisebb belbajok p. hasmenésnél oly hatással bír mint a veres bor. Ez röviden hatása a kávénak s miután a kávéházt látogató urak csak is mulatság kedvéért ülnek együtt, nem akarom az urakat tovább is igénybe venni, csak még azt mondom el röviden, milyen rossz hatásai vannak. Ha t. i. nappali fáradás után éhgyomorra vagy hidegben való hosszú utazásra kávé iszunk, az említett működések rohamosan lepik el a testet s elkábulás, szédelgés, sőt szélhűdés is lehet következménye.

Ugyanaz történhetik, ha sok kávévesszünk magunkba, különösen a délutáni 5 óra felé, s ha ebéd óta még nem ettünk, csak fehéren igyunk, mert a kávé idegizgató. Már azon arab prior aki a kávévást feltalálta, is ezt tapasztalta, midőn kecskéi a kávé bogóival jölkvára éjjel ugrádoztak s nem engedték aludni. Ő a kecskéket másnap szándékosan kávéval etette s a hatás ugyanaz lett s mint a rege beszéli a prior is ugy járt, midőn megizlette az új eledelt. A szomszéd arabok hamar eltanulták ezen mesterséget s 1596-ban Clusius Bécsben is megizlette, de állandó kávéházak csak Bécs 1683-iki ostroma után alapítottak. A kávé ára, meghamisítását s pótlását vonta maga után, azonban a kávé tulajdonságai nem pótolhatók cikória vagy makkal.

Holmi.

— Komám uram voltunk színházban? „Mikor, mily darab alkalmával?“ — „Kedden, „Szép Helenában!“ — „Nem én, nem voltam!“ — „Ejnye be kár!“ — „Szeretném tudni má miért, hisz az egész darab a kis újjamban van“

— Jó, jó, de a szép Helenát még sem látta oly kirívó színekkel festve, mint multkor! —

„Hogy, hogy!“ — „Jaj amice fogalma sincs, de nem is lehet! Ezt látni kell, és tudom isten, hogy elveszti kedvének a legkisebb szikráját is, ha csak egy parányi zlés is honol keblében a szép és nemes iránt!“

„Ugy, ugy! de mi történt, hogy Don Juanom, ki a bájoló Vezérné büv szemeknek allattalója, ki e csábító szemek egyetlen kacintásáért, egyetlen egy hunyorításáért életének legjobb részét képes föladni! Mi háborítá föl barátom kedélyét ily rendkívül mérvben?”

— Mi történt? Mi háborítá föl kedélyemet? Semmi egyéb, mint Vezérné frivol öltözéke, frivol magaviselete, mely miatt annyira zúgolódott a közönség, hogy elhatározta, ha ily jelenetek ismétlődnek, a színház látogatás beszüntetését.

„Helyesen teszik, bűnhődjék, ha nem képes az illem határait között mozogni, de mi nek is vetemedik az ilyenekre, a mik a színházba nem valók, hová a közönség izlését nemesíteni, de nem megrontani jár!”

Délután 1 óra van, meleg nyári nap, mit csináljak, olvassak? lehetetlen, „plenus venter non studet libenter” tartja a közmondás, lefekszem pihenni! Alig zárom le pilláimat, alig álmodozom szívem bálványáról, elkezdik ablakom alatt „Der Vencel kommt, der Vencel kommt, der Vencel ist schon da!” s. t. b. it nyaggatni.

„Jancsi te! eredj csak, adj annak az éhenkórász kintornásnak egy hatost, menjen arrébb, pihenni akarok, álmos vagyok.”

Bársony pázsit, illatozó virágok illatja, filemtül csattogása és imádott angyalom csókja árasztja el valomat. Boldogságom mámorában uszom.

„Mennyi rózsám, szívem királynéje, szerelmem lángoló hevétől meggyulad és hamuvá ég szívem! Mondj, rebegje ajkad szüntelen a boldogító szót, hogy szeretsz! Bizhatom határtalanul hűségemben, nem csalsz meg, vagy nem játszol könnyelmű gyermeki játékot szívemmel és kiapadhatatlan szerelmemmel, igérd, hogy örökké fogsz szeretni!”

— Drága kincsem! szerel

„Unschneidert, ungezieret immer lustig, keck und froh”

„Üssön beléd a kúdogó kúdogó izé! Te hímpele! Épen a legszebb pillanatban ébreszt föl! Édes álmatag így elrabolni, takarodj, mert még nyakad szegem! Hát Csaslau eltűnt a föld kerekéről, hogy ennyi verklis bántja a fáradt ember dobhártyáját!

Menjünk sétálni, boldogító álomnak úgy is vége van. De alig tesztek tiszt lépést már is kezdi:

„I bin a Fischerjunge”

Megbolondulok, ez a kóbor csapat csaslauista még eszemet veszti. Rendőség, hol a szemed! Minden utcában 4—5 verklis! Űzd ki őket, menjenek Csehországba „böhmische Dalken”-t enni, de ne hizzanak kicsikart magyarral!

(Monologtörök az utolsó hatosról)

hiába is mosolygok felém ezüst fényeddel, nem vagy te nekem jó barátom, nem is voltál soha. Mikor testvéreid társaságában vagy — könnyelműen eltaszítod őket tőlem messzire, a honnét soha nem térnek vissza; s ha árván maradsz, s nincs kivel vígan csevegned szerény zsebhajlékomban, akkor te is bús színt öltesz s ki — kívánczol elhagyatottságodból a szabadba, a világba, hol vigság honol, hol pezseg az élet, hol eltaszított testvéreiddel újra találkozhatol.

Lásd mennyi bűt okoztál nekem! Megfosztottad magad s engem édes testvéreidről, pedig én jól ápoltalak, melengtettelek bennetek öltem nektek örültem, mindennemű ti voltatok s ti hálátlanul itt hagytatok s te is már bucsucsókra nyitod ezüst ajkidat

Oh ne tedd, ne tedd! Szívem megreped érted; ne menj, ne hagyj itt erőtlentül, támasz nélkül! Csak 4 napig még ne hagyj el, s hozok neked testvért aprót, nagyot, s te megint csevegthetsz velük kedvedre. Ugye, te nem hagysz el? te nem lössz hálátlan irántam.

„Mi? Kópogás az ajtón? Szabad!”

„Tiszte! a tens urat, majster uram, küldi az új ruhát” szól a belépő szabó inas.

Szívem összeszorult; de a jó szokás kivétel nem tár, s midőn kedves hatosom a szabó inas markába — játpártolt, egy könny csepp csillogott szempillámon s irattam támaszomat, utolsó hatásomat

Színház.

Szombaton Vezérné P. Mari jutalomjátékául e színpadon először adatott: A háromszéki leányok, népszínmű Szigligetivel. Az

előadás egyike volt a legsikerültebbeknek; minden nagyobb szerep vívőről dicsőretek kell megemlékeznünk. Vezérné a népszínművekben ismeretes vonzó játékaival s dalaival megérdemelt tapsokat aratott. Teljesen alakítottak Szombathy, Latabár, Béreczy (ki ma nem beszélt már oly gyorsan) Rózsáné, kik mindnyájan megérdemelték a közönség kitüntetését s Eichner Anna. A mellékszereplők jó játéka kiegészítte az est kellemét. De egyet sajnosan nélkülöztünk, hogy a jutalmazott, Vezérné, ki iránt a közönség szép számú megjelenésével tanusítja meleg rokonszenvét, a darabban előforduló dalok közül épen a legkedvesebb dallamát (Maros vize folyik csendesen) hagyta ki.

„Viola”, mely vasárnap került színre, általában tetszett s ez egyike azon előadásoknak, mely bennünket kielégtett. Először is megjegyzendő, hogy a szerepek főnakkadás nélkül folytak le, a játék összhangzatos volt, csak a rendezésben szeretnénk volna nagyobb hűséget. Vilma szerepe oly kezek közé jutott (Eichner Anna), melyek azt valóban meglepő természetességben mutatták meg, úgy hogy a közönség tetszését hangosan nyilvánította. Violáné (Latabárné) is megaló oadaással játszott, a megvetetés s ültözöttes okozta faldalmat egész mélységében tárta fel előttünk. Már e két szerep is megérdemelte azon elismerést, melynek az előadás örvendett, azonban hozzájuk sorakoznak Viola (Bágyoni), Peti (Szombathy) s Ákos (Latabár) a kik szintén szép sikerrel működtek, p. a szokási jelenet nagyon szép volt. Hogy a színházunk látogatása is hozzájárult az est sikeréhez, az kétséget sem szenved.

Hétfőn Dóczy „Csók”-ját láttuk. A darabról, mivel itt már tavál is adták, nem mondjuk el saját nézetünket. Az előadás eléggé gördülékenyen folyt.

Kedden „Szép Helena” adatott. Cimszerűen Vezérné lépett fel, kiről hinni mertük, hogy tavál a „Sopron”-ban megjelent, öltözékére, tartására vonatkozó, nem épen kedvező sőt éles kritika után, nagyobb tisztelettel fog viseltetni a közönség iránt. Mi kik Vezérnéről, mint népszínmű játékosról, mindig dicsőretek nyilatkoztunk s reméljük fogunk is nyilatkozhatni, sajnálattal tapasztaltuk, hogy Vezérné nem ismeri a drámai költészet azon magasatos hivatását, hogy az a kedélyre gyönyörkötve nemcsitőleg hason teljes egész zletében. Opera, operettebe a dallam kedveért járunk; meg vagyunk győződve, hogy a mivel izlésű férfi, ki el tudja választani a gyöngyöt a salaktól, kellemes csengésű dalában élvezetet talál, de sértett önézettel fordult öltözékéről. Vagy kinek akar tetszeni Vezérné? Az izléstelen tömegnek, mely csak a salakban gyönyörködik? Sajnos lenne Vezérnére ha salak kedveért feladná a gyöngyöt! mely végre is szomorú következtetést enged vonnunk a szépművészi érzék hiányára.

Szórdán „A tiszteletes úr keserveit” ismételték.

Csütörtökön Feuillet Oktáv 4 felvonásos drámája, „A sphinx” került színre. E színmű meséje a legcsomósabb fejtvényt, melyet valaha egy színműről fölvetett. Kiegészítve körülbelül így tudnók magunknak a cselekvényt s jellemeit meg magyarázni. — Egy nő kacérsága minden csalogató eszközeivel meg kívánja nyerni egy férfi szerelmét. Ezen férfi utálla a női szendesség s szeméremment harcoló kacér indulatot, meggyűlöli e nőt s másikat vesz el, E másik most már férjes nő, szintén barátja ama csapodárnak, kik kacérkodását, férfi bolondítását még egyre őrzi. A barátjáné férjének gyűlölete mindinkább fokozódik, s nője s a csapodár közti viszonyt meg akarja szakítani. A csapodár bizva barátja igaz értelmében, arra bírja, hogy maradjon s férjét viseletével ellenkező nőies kedélyéről meggyőzze. A barátjáné roszat nem sejtve oda hat, hogy a férfinak a nőről láplált roszaló véleményét megváltoztassa. A férfi nagy nehezen enged s elhatározza, hogy a nővel találkozni fog jellemének elfödött, de valódi mivoltának megismerése végett. A nő eleinte könnyű szerrel akarja a férfit jellemének a külsínellentétes hajlamairól meggyőzni. A férfi konok s nem hisz az őrösen hangzó szavaknak. Ekkor más módhoz fordul a csapodár s át ad a férfinak egy köteg levelet, melynek tartalma jellemét, szebb szímben tüntesse el s külső maga tartását szeszélyes bohóságának vallja. A férfi küzd kezdetben a levélolvasás kíváncsiságával, de csakhamar meghajlik a vágy gerjedelmé előtt be pillant a levelekbe s törbe esik. Neje faggatására, hogy mit tartalmaznak az illető levelek, néma marad s csak azt veti oda, hogy épen

semmit. Neje féltékeny lesz, de legyőzi indulatát abban a reményben, hogy igaznak tartott barátját férje gyűlöletétől megóvjá, sőt ezt benne teljesen eloszlassa. A férj már hálóra esett, noha még mindig ellent áll a kísértésnek. A csapodárnak azonban mint a mellett, hogy a férj gyűlöletét elhárítani törekszik magáról, viszonyban van egy más férfival, kinek találkát ad a vele való megszökésre, a mely lépés reá nézve halált hozó lehet, mert ipja e gyálázatot magáról s nevérol csak vérvével tudná mosni. A csapodár ez elhatározása azonban semmi ürügy alatt sem akar komoly lenni s csupán arra kívánja használni, hogy barátja férjét érzésének hősege igaz voltának színével elkábítsa, eltántorítsa. A barátjáné meg tudja szokásának szándékát, roszat azonban nem sejt noha féltékeny, s meg akarja menteni halálba rohanó hűnek gondolt barátját s azon van, hogy férjét reá erőszakolja a légyott vagy legalább a szokás meg-hiúsítására. A férj végre meg nyugszik neje követelésében nejt hazakiséri, ő maga vissza fordul s találkozik a csapodárral. Érzelmek még folyvást viaskodnak keblében, még mindig türtözeti magát, de midőn a nő kimondja, hogy inkább meghal sem hogy gyűlöletét tovább elviselje, a férj elbukik, elragadtatja magát s e szavakba tör ki, inkább a folyóba taszítalak, sem hogy más módon elvessz. A csapodár erre kegyetlen szívének vad kéjében susogja: te szeretsz. A férj nejeének azonban nem volt nyugodalma, nem mehetett haza shall-gatózott. Öszinte barátja megcsalta, férje más szeret. Birtokába jut ama leveleknek s ezekből mindent megért. Az öszintének hitt barátjáné egy nap lovaglás után nála száll meg. A férj értesült a levelek eltűnéséről s meghagyja a csapodárnak, hogy tudja ki valjon a neje birja-e őket. A két nő egyedül marad. A csapodár változást vesz észre barátjának, vesztélyt sejt s a levelek hollétét kicsikarja belőle. Ez szemére hányja csalárdságát s azzal fenyegeti, hogy az udvarban mulató ipjának át adja a leveleket a csapodár remegvén a titok felfödözéséről a gyűrűjében hordott mérget (sphinxet) pohárba csöpönti. A másik nő nemes lelkülete nem képes az árulásra s öldöklő gerjedelmének súlya alatt a pamlagra rogy s pohár vizet kér. A csapodár első pillanatban a mérget akarja neki nyújtani, de megrémül ez irtózatossá gondolatától s maga viszi be a mérget. — A lelki indulatoknak gazdag ere tükte e cselekvényben; csak hogy indító okuk megfejtethet, megfoghatlan. Egy nő ki a férfiak szívével játszik s egy nős férfi, kit e nő, mert gyűlöli, meg akar ejteni. Mért gyűlölte e nőt ama férfi, mert könnyelmű, pajzán volt? Nincs joga őt megítélni, hisz nős. Vagy azért, mert nejt a megrontástól féltette? Ez lehetne oka a gyűlöletnek, csak hogy a megvetésnek hiányzott alapja, a mint azt neje állítja. Ama nő nem csapodár, nem vétke; keble tiszta s érzésének mélysege igaz érzületet ápol s épen ez érzületnek igazsága kényszeríti ama színeskedő modor öltésére. S mi lehet ez igaz érzület alapja, oka? Az hogy barátjának férjét szereti s e szerelmet kiméletből, áldozatból palástolni akarja? De nem palástolja hisz megtántorítja, elcsábítja. S ezt azért teszi, mert ez az egyedüli mód, a férj gyűlöletének megintatására? Egy hön érző barát, így viszonzná az odaadó bizalmát? S a férj ha valóban szereti nejt s a barátjáné ellen irányított gyűlölete indokolt, elpártolhat a legkedvesebb, a leghivebb nőszívűl, hogy a gyűlöletes versenytárs karjaiba dőljön? Hogy a férj hűtlenné lesz nejehez s gyűlöletét szerelmemmé fokozza, annak titokzatos okban kell leledzenie. De mi ez az ok? Ama levelek? Mit tartalmazhattak ama levelek? Annak nyomára nem juthattunk s az egész darabon végig rejtély maradt előttünk. Birálatunk elején említettük, hogy iparkodunk a mesét nem viszonzott szerelemből meg magyarázni. Ekkor azonban az ok a darabon kívül fekszik s épen-séggel nem fejtethő meg; pedig a jellemek átalakulásának valószínűsége csak okadatolva érhető el. A kacérságnak, a csapodárságnak hévteljes szerelemmé való változása, a könnyelműségnek az érzelmi játéknak olvadékony érzületté való simulása nem történetik a fejlődés bizossága, egyenletessége, indokoltsága nélkül. Ama csapodár nő vagy igazán szerette a férjet s megbántotta a barátit szent érzületet, vagy valójában csapodár volt s nem tirthette egy férfi gyűlöletét melyet azért ostromolt annyira, hogy diadalát a kacérság gyönyörével élvezze minden egyéb érzelem vegyülete nélkül. Mind két esetben vétett, csak hogy a cselekvény folyamata olyan, mely vétségét jó tulajdonokkal annyira ellensúlyozza, hogy nem tarthatjuk

bűnösnek; szóval mi a mű leforgása után nem tudtuk hogy hányadán vagyunk, s a szerző a fölvetett rejtélyt még rejtélyesebbé tette. — E művet választotta Eichner Anna jutalomjátékául. Szépen, értelemmel játszott s a virágcsokrot méltóan vette az elismerő néző kezéből. Latabárné értelemmel adta szerepét. Vezérny a cselekvény egyének jellemét még zavartabbá tette s a darab ama hatásos jelenetét, melyben a leveleket át vette s azokba bele pillant nem bírta kizsákmányolni. Ama leveleknek oly határt kellett volna benne elő-idezniök, mely arca minden idegét megrezzentsse s meglepetés-ét áthatóan vissza tükröztesse. E jelenet mélyre hatásága csekély igényei mellett is nagyszerű. Az előadás meglehetősen összefogó volt.

Pénteken ismételték „A háromszéki leányokat.”

Különfélék.

— Megyénkben az alispáni hivatal, Ferenczy István elhalálása folytán f. hó 18-ikán tartandó közgyűlésen fog betöltetni. Eddig mint halljuk, öt jelölt szerepel: Eötvös József báró, Simon Ödön főjegyző, Kovács Antal szolgabíró, Németh Vince szolgabíró és Babarczy Sándor. Megyénk közönsége nevezett tisztviselőit, kik emberek a gáton, a legnagyobb tiszteletben és szeretetben tartja, és úgy látszik igen bajos lesz a választás ily kitűnő erők között, mert mint az öt pályázó méltó képviselője lenne az alispáni székeknek.

† Winter Mari kisasszony nincs többé. A kérelhetlen halál majus 9-én egy fiatal és nagyreményekre jogosított hölgy életét oltá ki. Halálát nemcsak szomorodott s a bűtől megtört szülői és rokonai fájlalják, de fájlalja a művészi világ is, ki benne egy szép tehetséggel megáldott énekesnőt veszített. A temetés majus 11-én délután 1/4-kor ment végbe. Ott láttuk a sopronyi dalífűzést és a tűzoltó együletet zászlóikkal, ott voltak bankodó szülői, rokonai és ismerői; ott volt sopronynak díszes és virága, hogy megadják szeretett gyermeküknek, rokonuknak és ismerőjüknek a végtiszteletet. Béke poraira!

— A magyar színészet s a sopronyi közönség. Színházi szemlékben alkalmilag érintettük, hogy a városunkban időző magyar színtársulat nem számítva eshetőleg hiányait, majdnem minden tekintetben kielégíteti a vidéki közönség művészi követelményeit; csak hogy e színtársulat törekvéseivel nincs arányban a közönség pártolása a miért akadnak közegek, a melyek a közönség részvétlenségét a hősieskedő, szá-jaskodó magyar szalmatűznek róják föl és ennek következtében a közönség vádjával illetik. Kérjük a közönség magyar részét, hogy ne engedje a vád igaz voltát s keménységét magán száradni, s bizonyítsa tömeges látogatással e vád ellenkezőjét. E vád elhangzik majd a fővárosig, melynek tekintete folyvást rajtunk függ, s méltán megbortránozhathaték az a magyar színügy bukásán a sopronyi jól hírű magyar közönség részvétlenségétől előidézve.

— A sopronyi dalífűzést mult vasárnap tartott a kaszinó nagytermében egy dalestélyt, melyről azonban birálatot nem hozunk. Miért? azt jól fogja tudni az illető egyület, majd azt az fölvilágosítást a kérdezősködőknek!

— A sopronyi tanítóegylet választmányja, majus 6-án gyűlést tartott melyen a legutolsó rendes évi közgyűlésről elmaradt pénztári jelentés került szönyegre. Ennek alapján az együletnek összes vagyonára 328 frtból áll. 100 frt a helybeli takarékpénztárban van letéve kamatosításra, 208 frt, pedig a sopronyi takaréks és kölcsön együletben van kamatosítva.

— Ma este 13-án 1/8-kor tartja a sopronyi tanító egyület rendes havi közgyűlését. Elő fog fordulni az Eötvös alap és a jutalom kérdés. E gyűlésre a tanügyi iránt érdeklődők és a tanítók ezennel meghívataknak.

— A belügyminister egy leiratát tárgyalta majus 8-án a városi közgyűlésen, melyben a tanítókra vonatkozó nyugdíj különféle megjegyzésekkel, módosításokkal és változásokkal van ellátva. A közgyűlés nem ereszkedett mélyebb tárgyalásba, hanem kiadta ez ügyet egy vegyes bizottságnak, mely bizottság a nyugdíj kezelő tisztekből, iskolaszéki tagokból, a városi iskola- és a jogi szakosztályból áll. Kíváncsiak vagyunk, mit végez e bizottság! Ugy hisszük, hogy eleget fog tenni a tanítók jogos követeléseinek.

— Hymen h. r. Barkóczy Szmodis Kálmán m. k. keresk. minist. számsízt eljegyeszte a bájos Bognár Etel kisasszonyt.

Egy művelt fiatal nő, képesített tanítónő, ki magyarul, németül és francián jól beszél és ír, egy urhölgy mellett társalkodónő, vagy egy két kisasszony mellett nevelőnői állomást keres. Bővebbet a szerkesztőségnél.

Figyelmeztetjük a t. c. közönséget Stagl F. úr hirdményére, mely mai számunkban foglaltatik.

Időjárásunk javulni látszik, s a tavasz most már igazában be akar köszönteni, a mi a lábbadozókra nem kevés vigasztalás. Sopronynak gyönyörű vidéke, kellemes sétat helyei a gyógyításnak sikerét nagyban előmozdítják. Nincs egészségesebb az úde levegőnél. Már is számosakkal találkoztunk korán reggel az új kert sűrű fasoraiban, kik nemcsak az úde levegőt szívják, hanem különféle gyógyvizet vesznek sétálva magukba. Különbö a gyógyvizek forrása nem esik messzire, mert Liszt úr ujkerti üdítő helyisége, a legkülönböbb gyógyvizek választékával szolgál, minők: a budai, ivánda, saidschützi, Selters vizek; azonban Liszt úr nem csak az egészség helyreállításáról gondolkodik, hanem egyszerűen a mulatók fölvidtásáról s egyéb vágyainak a legdicsegetesb módon való kielégítéséről is. Megemlíthetjük ez uttal, hogy Liszt úr megnyerte a helybeli katona zenekart, mely minden vasárnap 5-10-ig este mulattatni fogja a vigadó közönséget.

Több oldalról ostromolnak ama kérdéssel, vajon kinek a felügyelőség alatt állanak az itteni főelemi és elemi iskolák? Vajon a városi iskolaszék, vagy a kath. konvent vagy pedig az állam felügyelősége alatt? Sajnos, magunk sem vagyunk oly helyzetben, hogy a kérdést megoldhassuk. Kérjük tehát az illető közegeket, hogy világosítsák és nyugtassák meg a háborgó kedélyeket!

Gál László jolt sopronyegyei alispán május 5-én meghalt.

Petőfi-társaság cím alatt egy irodalmi egyesület alakult Budapesten, melynek alapszabályait a kormány már meg erősítette. A társaság 15 tagból áll, mely

számot azonban 40-re emelik. Ezenkívül csak rendkívüli tagok vétetnek föl, és a megüritt rendes tagú helyeket a rendkívüliekkel fogják pótolni. Az egyesület havonként kétszer fog nyilvános felolvasásokat tartani, és egy szép irodalmi lap lesz a közlönyük. E lap jövődelmének egy része az alapítandó hirlap írói nyugdíj-intézet javára, a másik rész pedig az írók tisztelet-díjára fog fordítani.

Rozsul járt szintársulat. A lyoni szinagzatóság május 7-én adá bucsú előadását a Traviatát. A közönség uglátszik nem volt a színészek működésével megelégedve, mert a 4-ik karzatról egy szénakoszorút dobtak. A koszorú azonban főnakadt egy lámpán és ütött fogott. Egy tiszt kardjával akarta ledobni a koszorút, de nem sikerült, végre többek segítségével a földszintre dobták az égő koszorút. A darab a legnagyobb hahotával végződött; a színészek közül az egyik egy rothadt tojással, egy másik egy kopott kalappal egy harmadik pedig sárga répával tiszteletet meg.

Megjelent: Az „Apolo” című zeneműfolyóirat ötödik kötete. Tartalma: 1) Fekete domino (Auber operája) egyveleg Wachtel Aureltől. 2) Boldog szerelem, polkamazur Pejakovics L-től. 3) Dobogó szív, tipegő polka Pejakovits L-től. 4) Dalárdal, férfi négyes. Kovács Károlytól. 5) A távozás, dal Fejes Gábertől. A borítékon: A zene történelme, Kapi Gyulától. Szerdahelyi József, életrajzi vázlat stb. — Az előfizető ár egész évre 6 frt. félévre 3 frt. A jelen szám 1 frtért külön is megszerezhető. Az előfizetés vidéken legcélszerűbben a postahivataloknál posta utalványozás útján eszközölhető, Budán, az „Apollo” kiadóhivatalában viziváros fő utca 220 sz. a. Minden eddig megjelent szám és kötet leszállított áron kapható. — „A magyar ember könyvtára” szerkeszti Pokorny Jenő. Előfizető ár egész évre 2 frt. — A „Magyar Könyv-Szemle” közreboicsátja a m. nemzeti muzeum könyvtára. — Az „Új Idők” szépirodalmi, társadalmi, és művészeti lap. Szerkeszti Benedek Aladár, kiadja K. Szarvasy Sándor, előfizető ár egész évre 10 frt.

Vegyesek.

Adler hódmézvársárhelyi gyógyszerész Marsovszky állomás főnökkel oly szerencsétlenül vívott párbajt, hogy a fején kapott seb következtében még az nap meghalt. — Szeretet házat alapít az aradi tanítóegylet. Jó volna nálunk is! — Zalabéren E. erdőmester megakart mérgezni M. kisasszonyt kivel szerelmi viszonyban volt, de mivel a leány szülői észrevehén a dolgot, ijedségében maga magát mérgezte meg, hanem gyors segély megmentette életét. — Skatting rink (nyári korcsolyázási egyesület) van alakulóban a bécsi minta szerint Budapesten. A győri Társaság kör Bécsből következő címszalaggal kapott lapot: „Herrn Gyory Társaság Raab”. Polcza János a sárvári és kiscelli járásokba a közokt. minist. által vándortanítónak nevezetett ki a befásítás ügyében. — Lőcsén május 21-én leplezik le a branyiskói csata emlékére állított szobort. — A philadelphiai világkiállítás május 10-én nyitott meg. — Szabadkán május 5-én cseresznyét árultak, Gmundenben pedig május 7-én hó esett. — 1878 május 30-án és július 3-án ülik meg a franciák Voltaire és Rousseau 100 éves jubileumát.

Gothenburgi kikötőben a svéd paraton 1745-ben egy indiai hajó süllyedt el, melyet csak most 131 év múlva halásztak ki a tenger fenekéről. Legnagyobb rész chiniai porcellánból áll; a tárgyakat igen drágán adják el, egy tucat eszébe 120 kron-ba kerül. Hollós László fővárosi főelőtanodai tanár a vas megyei kis-cenki vasuti állomás indóházában halt meg.

Szerkesztői üzenetek.

Szombathely. Közönlük szives tudósítását. Kérelmének készséggel engedünk helyet a különféle közt van. B. J. Vác. Kész-e már? Hasonló ígért Sz. barátunk is. Ne késlekedjél. — Budapest Megkapta levelünket? Nem felelt rá, pedig szeretünk volna. — M. G. Budapest. Még nem értem rá a levélírára. Nyugodjál meg abban, hogy létünk a munka és élvezet ölelkező pillanata. Legközelebb. Sz. M. Kapuvár. Vette levelünket? Sajnáljuk, hogy kívánságodnak eleget nem tehetünk, pedig hát csak ugyan józú meglepetés lett volna. De te nem állsz el szándékos munkától? — Csorna. Fogadjuk közönlüknek a levélét. Az ígértnek biztos óhajjal nézünk elé. — Kapossy L. Himi szerelmeit helyszüke miatt csak a jövő számban közöljük.

Vasuti menetrend 1876 május 15-től.

Vonat szám	Kiinduló állomás.	Soprony.		Időköz (perc)	Soprony.		Vég-állomás.	Megjegyzés.
		Érkezik	ó. p.		Indul	ó. p.		
Kanizsa-Bécs felé.								
301	Eszékrol . . .	reggel	5 6	16	reggel	5 22	Bécs.	A vonatok a prágai idő szerint közlekednek
313	Budáról . . .	délelőtt	11 4	18	délelőtt	11 22	"	
311	Szombathelyről . . .	este	5 25	8	este	5 33	"	
315	Kanizsáról . . .	éjjel	10 12	—	—	—	Soprony.	
Bécs-Kanizsa felé.								
316	Soprony . . .	—	—	—	reggel	5 7	Kanizsa	
312	Bécsből . . .	délelőtt	11 —	12	délelőtt	11 12	Szombath.	
314	" . . .	délután	2 58	18	délután	3 16	Buda	
302	" . . .	éjjel	10 20	10	éjjel	10 30	Eszék	

A prágai idő a budapestinél 18 perccel, és a bécsinél 8 perccel késik.

Hirdetések.

3495 sz. pt. 1876.

Hirdetmény.

A soproni kir. törvényszék által közhírré tételik, hogy

Baditz Lajos

kir. közjegyző ur irodáját a f. évi május hó 1 ső napján Csornáról Kapuvár mezzővárosába áteszi.

Kelt a kir. törvényszéknek 1876-ik évi april hó 27-ik napján Sopronban tartott üléséből.

Dr. Hérics János, kir. törvényszéki elnök.

Hladoniczky Nándor, jegyző. (3-3)

27 kr. Helyváltoztatás! 27 kr. Lichtenstein Henrik

Sopronyban, várkerületen a Romwaterféle házban.

A nagyérdemű közönségnek tudtára adván, hogy üzletét ugyanazon háznak szomszéd boltjába tette át, kéri további szives pártfogásáért ez újból a legválasztékosabban berendezett helyiségében. A legjutányosabb áron kaphatók nála a legújabb divatu ruhaszövetek, barége, csikos, mintas s egyszínű lustre, selvem, s bársony gros grain, moirée fajtók s szalagok minden szélesség s színben, csipkék, tüll, moll, linon, crème szövetek s betétek függönyök, ruche, továbbá valódi színű perkal a legújabb mintákban, nanking, tiszta vászon ágyneműk, zsebkendők, asztalkendők, törölközők, gallérok s kézelők hölgyek s urak számára, harisnyák minden nagyságban s legújabb mintákkal gyapju s selyemből (izzadság-szivők); nyári nadrág szövetek, matracok, gradl s pamlagszövetek; cotton, szőnyegek; gazék, fátvokok glacé s céna keztyük. himzett minták mindenféle szélességben s minden ide vágó árucikkeik.

Három darab finom battiste zsebkendő 27 kr. (3-3)

Ház-eladás.

Sopronyban a papréten 6/a sz. alatti házkerttel együtt szabadkézből eladó. Bővebb felvilágosítással szolgálnak alulirott ügyvéd irodájában színház utca 12. sz. a.

Nagy János, köz- és váltó-ügyvéd. (3-1)

Stagl F., fényiró Sopronyban

várkerület 93 sz. a.

ezennel kéri a nagyérdemű közönséget, ne vonná meg tőle eddigi pártolását s értesíti, miszerint az építkezés dacára is ugyanott folytatja üzletét, miután alkalmas bejárásról gondoskodott. (3-1)

Spiegel János

fűszer-, vegy- és festékáru kereskedése a fekete kutyához, Sopronyban magyar-utca 4 sz. a.

ajánlja cukor, kávé, legfinomabb csokoládé, khimai thea, jamaikai rum, francia s magyar pezsgők, valódi malagai, muscat-luneli, tokaji és szegszárdi borokban jól rendezett raktárát; továbbá hivatali s levél papírját mezzőgazdasági s konyha veteményeit valamint minden ide vágó cikkeit nagyban s kicsiben a legjutányosabb áron. (3-3)

„ORION”

általános biztosító egyesület

ugy a 1/4 éves díj utólagos fizetése, valamint az egész biztosító időre szóló megszabott díj előleges fizetése után biztosít: lovat, szarvasmarhát, juhót, kecskét, lószórvét, számárvósvét és szamarat:

- a) csupán járvány ellen (csak lovat és szarvas marhát);
- b) mindennemű betegség és balesetek ellen beleértve a járványt;
- c) a 21 napos biztosító veszteségár ellen;
- d) tüzvész ellen;
- e) kárvalló herelés ellen;
- f) a vasuti és gőzhajói szállítás közben való oda veszés ellen.

Főigazgatóság Budapest, VI. sugárút 60 sz.

Derék ügynökök és jó hírű szerzők alkalmaztatnak. (3-3)

Kitünő

liesingi márciusi sör palackokban. 1 harminc palackos láda . . . 4 frt. 20 kr. Egyes palack — frt. 16 kr-ával kapható. Az üres palackok és ládák árát mint betétet, ha azok jó állapotban jutnak vissza, egészen megtértem. Tisztelettel

Sznistsák J. O.

Sopronyban, fegyvertárutca 1sz. a.